

RIKTLINJER FÖR ANSVAR OCH SKYLDIGHETER AVSEENDE ELSÄKERHETEN I KARLSTADS KOMMUN

VERSION 5.0

Karlstads kommun ska ha en hög elsäkerhet genom att skapa och vidmakthålla en anda och medvetenhet i det dagliga arbetet som medför en god arbetsmiljö och därigenom förebygger att skador på person eller egendom inträffar genom inverkan av elektrisk ström.

Beslutad av: Per-Anders Bergman (Förvaltningsdirektör TFF)

Upprättad av: Peter Strömbäck (Elsäkerhetssamordnare)

Diarienummer: TFN-2015-197

Uppdaterad: 2019-06-14

POLICY

Uttrycker ett övergripande förhållningssätt. Policyn handlar om principer och inriktningar.
Exempel: Uteserveringspolicy, Livsmedelspolicy.

PLAN

Beskriver vad kommunen vill uppnå inom ett område. Ofta har planen sitt ursprung i koncernens övergripande mål eller annan beslutad politisk inriktning. En plan tar inte ställning till utförande eller metod. Den berättar vad vi ska uppnå. **Exempel:** Skärgårdsplan.

RIKTLINJE

Säkerställer ett korrekt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande. Riktlinjer kan betraktas som en handbok och kan fungera som ett stöd för hur vi ska agera i den dagliga verksamheten.
Exempel: Riktlinjer för tjänsteresor, Riktlinjer för försörjningsstöd.

HANDLINGSPLAN

Tydliggör på ett konkret sätt hur ett uppdrag ska genomföras. En handlingsplan innehåller åtgärder och ansvarsförhållanden samt eventuell tidsplan och ekonomiska konsekvenser.
Exempel: Handlingsplan för ledar- och medarbetarundersökning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

RIKTLINJER FÖR ANSVAR OCH SKYLDIGHETER AVSEENDE ELSÄKERHETEN I KARLSTADS KOMMUN	5
ELLAGSTIFTNINGEN - ANSVAR.....	6
Innehavarens ansvar (anläggningsansvar).....	6
Arbetsgivarens ansvar (personsäkerhetsansvar).....	7
Elinstallatörens ansvar.....	8
Användarens ansvar.....	8
ANVISNINGAR OM ELSÄKERHET VID ARBETE.....	8
ARBETSMETODER.....	9
Ensamarbete	9
FUNKTIONER.....	9
Elanläggningsansvarig (SS-EN 50110-1).....	9
Elsäkerhetsledare (SS-EN 50110-1).....	9
Eldriftledare (SS-EN 50110-1).....	9
Elinstallatör (ELSÄK-FS 2017:2 och Elsäkerhetslagen 2016:732)	9
UPPGIFTSFÖRDELNING.....	9
Innehavarens arbetsuppgifter.....	10
Arbetsgivarens arbetsuppgifter.....	11
Elinstallatörens arbetsuppgifter	12
Elinstallationsarbeten	12
Begränsade elarbeten.....	12
Användarens arbetsuppgifter.....	13
ELSÄKERHET VID ARBETE	13
Elsäkerhetsledare.....	13
Eldriftledare.....	13
Auktorisation vid elinstallationsarbete som utförs med egen personal	13
Kontroll före idrifttagning.....	13
Övrigt.....	14
KONTROLL AV ELANLÄGGNINGAR	14
Fortlöpande kontroll	14
Särskild kontroll	14
OLYCKOR OCH TILLBUD	14
Rapportering till myndigheter	14
Rapportering till arbetsledning	14
DRIFTRUM	15
BILAGOR.....	15

RIKTLINJER FÖR ANSVAR OCH SKYLDIGHETER AVSEENDE ELSÄKERHETEN I KARLSTADS KOMMUN

Dessa riktlinjer gäller all drift, skötsel och underhåll av de elektriska anläggningar som Karlstads Kommun innehar och förvaltar.

I Dessa riktlinjer beskrivs hur de lagar, förordningar och föreskrifter som reglerar elansvaret ska tillämpas inom Karlstads Kommun, för att minimera riskerna för elolycksfall, egendomsskador och driftstörningar. Förutom dessa riktlinjer så finns även ett "Egenkontrollprogram för elinstallationsarbete i Karlstads Kommun" upprättat.

De flesta elanläggningar är starkströmsanläggningar vars elektriska egenskaper innebär en stor risk för skador på både personer och egendom. Allt arbete och underhåll på de elektriska anläggningar som Karlstads Kommun innehar och förvaltar ska därför utföras på ett sådant sätt att man uppnår en betryggande el- och driftsäkerhet.

Utformningen och hanteringen av dessa anläggningar samt den elmiljö personalen vistas i måste därför vara sådan att person- och egendomsskyddet är tillräckligt. En bra elarbetsmiljö bidrar också till att brister i drift och underhåll undviks.

Ansvar för elsäkerheten bärs ytterst av förvaltningsdirektören för Teknik- och Fastighetsförvaltningen.

Grundläggande för att Karlstads kommun skall kunna uppfylla el-ansvaret är:

att chefer, förvaltare och övriga berörda aktivt arbetar för att utföra de arbetsuppgifter som lagstiftaren ställt på anläggningsinnehavaren och att samtliga skyldigheter därmed fullgörs.

att berörda chefer med arbetsuppgiften att uppfylla personalansvar aktivt arbetar för att följa aktuell lagstiftning så att personsäkerheten vid skötsel av och arbete på starkströmsanläggningar uppfylls.

att en elsäkerhetssamordnare finns som har till uppgift att vara behjälplig i elfrågor, att informera berörda personer om upptäckta fel och brister i en anläggning, att informera arbetsgivare så att elolyckor kan undvikas, samordna och informera om ändringar i ellagstiftningen samt vara behjälplig för att upprätthålla personalens kunskaper och behov av vidareutbildning.

att alla anställda inom Karlstads Kommun som utför elinstallationsarbeten finns nedtecknade i "Egenkontrollprogram för elinstallationsarbete i Karlstads Kommun".

att berörd personal håller sig uppdaterad om ändringar i dessa riktlinjer.

Karlstad 2019-06-14

Per-Anders Bergman

Förvaltningsdirektör för Karlstads Kommuns Teknik- och fastighetsförvaltning

ELLAGSTIFTNINGEN - ANSVAR

Innehavarens ansvar (anläggningsansvar)

Innehavaren av en elektrisk starkströmsanläggning med tillhörande anslutna anordningar, som tagits i bruk, har anläggningsansvaret och ska se till att anläggningen är så utförd och hålls i sådant skick att betryggande säkerhet för person eller egendom finns. Ellagstiftningens skyldigheter, eller arbetsuppgifter, förutsätter normalt ett aktivt handlande av innehavaren för att denne ska kunna anses vara aktsam. Passivitet kan vara oaktsamt och skulle kunna medföra straffansvar.

Anläggningsansvar innebär således aktiv handling av innehavaren som i sin roll kan behöva fördela arbetsuppgifter på lämpliga personer, inom och utom organisationen, för att på så sätt uppfylla ansvaret. Bestämmelser om innehavarens ansvar och skyldigheter finns i:

- Elsäkerhetsförordningen 2017:218
- Elsäkerhetslagen 2016:732
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter om varselmärkning ELSÄK-FS 2008:2 med ändringar.
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter om innehavarens kontroll ELSÄK-FS 2008:3 med ändringar.

Med innehavare avses den som innehar en anläggningen (oavsett om innehavet grundar sig på äganderätt eller nyttjanderätt t.ex. genom arrende, hyresavtal, kontrakt servitut eller köp) vilken innefattar den fasta installationen, ansluten utrustning, anslutna föremål o.d.

Det ska alltid vara klart vem som har ansvaret för att innehavarens skyldigheter blir fullgjorda.

Om annan än kommunen utövar verksamhet där det finns en av kommunen ägd elektrisk anläggning ska det i kontrakt klarläggas vem som fullgör innehavarens skyldigheter såsom fortlöpande kontroll och underhåll. Det samma gäller när kommunen har verksamhet där annan äger den elektriska anläggningen. Även när kommunen arrenderar ut en verksamhet, där elanläggning ingår, är det viktigt att ha bestämt vem som skall sköta underhåll och fortlöpande kontroll. Kontroll av elanläggning skall ske både fortlöpande och periodiskt.

Fortlöpande kontroll ska ingå i den dagliga verksamheten (omfattar alla anläggningstyper och anordningar) så att eventuella skador och brister upptäcks samt blir åtgärdade så snart som möjligt. T.ex. kan skadegörelse och en anläggnings ålder medföra ett utökat kontrollansvar för innehavaren. För att uppnå en nödvändig säkerhet krävs det att all personal, såväl lekmän som instruerade och fackkunniga personer vet hur fel och brister ska rapporteras inom den egna organisationen. Personalens rapportering är grundläggande för elsäkerheten. Skriftliga rutiner är många gånger en förutsättning för att den fortlöpande kontrollen ska fungera på ett systematiskt sätt.

För vissa anläggningar har Elsäkerhetsverket föreskrivit att den fortlöpande kontrollen ska kompletteras med en särskild kontroll med ett tidsintervall som beslutats av anläggningens innehavare. Det räcker inte enbart med elrevisionsbesiktningar. Kontrollen ska utföras av en inom området fackkunnig person och det är innehavaren som har ansvaret att så sker. Särskild kontroll innebär en noggrann kontroll med på förhand bestämda och fastställda tidsintervall.

Arbetsgivarens ansvar (personsäkerhetsansvar)

Arbetsgivaren har personsäkerhetsansvaret och ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. De grundläggande reglerna finns i Arbetsmiljölagen, Arbetsmiljöförordningen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter. När det gäller skydd mot elolycksfall vid arbete i yrkesmässig verksamhet inbegriper arbetsmiljöansvaret även att se till att ellagstiftningens bestämmelser vad gäller elsäkerhet vid arbete efterlevs. Bestämmelser om elsäkerhet vid arbete finns i:

- Elsäkerhetsförordningen 2017:218
- Elsäkerhetslagen 2016:732
- Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elsäkerhet vid arbete i yrkesmässig verksamhet ELSÄK-FS 2006:1.

När elfara finns ska arbetsgivaren se till att varje arbete eller åtgärd utförs på ett sådant sätt att betryggande elsäkerhet uppnås.

Eldriftledare är den person som under arbetet ansvarar för den elektriska anläggningens säkra skötsel. Denna person har att bedöma arbetets sannolika inverkan på den elektriska anläggningen eller på de delar av den som denna person ansvarar för samt den elektriska anläggningens påverkan på de personer som utför arbetet. Några av dessa arbetsuppgifter kan delegeras. Endast eldriftledaren får lämna medgivande till att arbete/underhållsarbete får utföras.

För elektriska arbeten skall en ansvarig person – elsäkerhetsledare – finnas utsedd. Det krävs av en arbetsgivare att man i verksamheten har ett system för att utse elsäkerhetsledare.

Elsäkerhetsledarens uppgift är att ett elarbete genomförs säkert. Elsäkerhetsledaren kan vara samma person som den som utför arbetet eller den person som är utsedd som elinstallatör. Deltar flera personer i arbetet gäller att en har uppgiften som elsäkerhetsledare. Vid elektriska arbeten där personal från externa arbetsgivare deltar på samma arbetsställe måste samordning ske.

För åtgärder av t.ex. typen byte av smältpropp, vissa mätningar o.d. som kan utföras på ett säkert sätt behöver det inte finnas någon utsedd elsäkerhetsledare. En förutsättning är att åtgärden utförs av personal som har de kunskaper som behövs för åtgärden och utförs med utrustning som ger betryggande säkerhet. De skyddsåtgärder m.m. som krävs framgår av Elsäkerhetsverkets skötsel-föreskrifter.

Verksamhet med el kan hos en arbetsgivare förekomma i mycket varierande omfattning från ren elinstallationsverksamhet till arbeten som ej är elinstallationsarbeten (benämnda ”begränsade elarbeten” i dessa riktlinjer).

Personer anställda i Karlstad Kommun som ska utföra elinstallationsarbete finns med i Bilaga 3 – Kompetenser personal i Karlstads Kommuns egenkontrollprogram för elinstallationsarbete. Personer anställda i Karlstad Kommun som ska utföra begränsade elarbeten ska efter medgivande av respektive chef som har arbetsuppgiften att uppfylla personalsäkerhetsansvaret ha en delegering. Respektive chef ska ha en personalförteckning över berörda personer.

Exempel på begränsade elarbeten:

- byta trasig smältpropp mot likvärdig (skötselåtgärd).
- utföra reparationer i maskiner och anordningar (t.ex. lysrörsarmatur och tvättmaskin) oavsett anslutningssätt till elinstallationen (själva arbetet att elektriskt ansluta eller losskoppla fast installerad utrustning, som inte är ansluten med stickpropp, räknas som elinstallationsarbete). En reparation av en maskin e.d. måste utföras så säkerheten motsvarar de krav som tillverkaren haft vid tillverkningen (enligt produktstandard).
- Öppna lock och dörrar till spänningsförande delar vid t.ex. kontroll eller mätning.
- Utföra besiktningar och egen tillsyn.

Det är alltid arbetsgivaren som är ansvarig för alla typer av elinstallationsarbeten och begränsade elarbeten. Konsekvensen av detta är att arbetsgivaren bör klargöra den elektriska verksamhetens omfattning så att personalen inte självmant åtar sig uppgifter man inte har kompetens för. Den som utför arbetet eller åtgärden skall ha erforderliga kunskaper och färdigheter samt fått de instruktioner som kan vara nödvändiga.

Elinstallatörens ansvar

Med elinstallatör avses en person som av Elsäkerhetsverket meddelats auktorisation att utföra elinstallationsarbete. Elinstallationsarbete som avser utförande, ändring eller reparation av elektrisk starkströmsanläggning samt anslutningar av anordningar till sådana anläggningar ska utföras av elinstallatör och/eller finnas med i elinstallationsföretagets egenkontrollprogram.

Av elinstallatörens auktorisation framgår vilka arbeten som omfattas av auktorisationen.

Alla elinstallatörer omfattas av de allmänna regler om ansvar som gäller medarbetare generellt, till exempel i anställningsavtal, skadestandsregler och den allmänna och särskilda straffrätten.

Bestämmelser om elinstallationsföretag finns i:

- Elsäkerhetsförordningen 2017:218
- Elsäkerhetslagen 2016:732

Användarens ansvar

Den som använder elektrisk materiel ska förvissa sig om att den är säker för användning. Dessa bestämmelser finns i:

- Elsäkerhetsförordningen 2017:218
- Elsäkerhetslagen 2016:732

ANVISNINGAR OM ELSÄKERHET VID ARBETE

Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elsäkerhet vid arbete anger de säkerhetskrav som gäller vid arbete i elektriska anläggningar. Enligt föreskrifterna ska säkerhetsåtgärder vidtas enligt god elsäkerhetsteknisk praxis så att man uppnår en betryggande säkerhet. Föreskrifterna behöver således kompletteras med anvisningar om de säkerhetsåtgärder som ska tillämpas.

För alla arbeten och åtgärder i de anläggningar som Karlstads Kommun innehar ska SS-EN 50110-1 tillämpas som komplement till föreskrifterna.

Vid första idrifttagning av ny installerad anläggning eller anläggningsdel ska den som svarar för installationsarbetet lämna besked till eldriftledaren om att anläggningen är klar för idrifttagning. Eldriftledaren kan besluta om att beskedet ska vara skriftligt.

All personal i Karlstads Kommun samt entreprenörer som arbetar där det finns elektrisk fara ska ha kunskap om innebörden och konsekvenserna av faran och, i tillämpliga delar, ha utbildning i SS-EN 50110-1. Utbildningen ska dateras upp regelbundet, dock minst vart tredje år.

ARBETSMETODER

För personal anställd i Karlstads Kommun gäller att arbetsmetoden ”arbete med spänning” endast får tillämpas vid arbete i SELV- och PELV-anläggningar samt batterianläggningar upp till 400 V. Arbete med spänning får även utföras om beröringsskydd motsvarande IP2X alt. IPXXB kan upprätthållas under hela arbetet. I övrigt ska arbetsmetoden ”arbete med spänning” undvikas och om nödvändigt utföras av entreprenör med särskilda kunskaper om arbetsmetoden.

Ensamarbete

Arbete som utförs enligt denna instruktion får utföras som ensamarbete under förutsättning att den som utför arbetet kan hantera riskerna som arbetet medför. Detta gäller även om kapslingsklassen under arbetet är lägre än IP20.

FUNKTIONER

Elanläggningsansvarig (SS-EN 50110-1)

Person som fått det övergripande ansvaret att säkerställa elanläggningens säkra skötsel genom att besluta om regler, organisation och arbetsrutiner.

Elsäkerhetsledare (SS-EN 50110-1)

Person som fått arbetsuppgiften att direkt ansvara för ett arbetes utförande på en arbetsplats.

Eldriftledare (SS-EN 50110-1)

Person som under arbetet ansvarar för den elektriska anläggningens säkra skötsel.

Elinstallatör (ELSÄK-FS 2017:2 och Elsäkerhetslagen 2016:732)

Person som av elsäkerhetsverket meddelats auktorisation att utföra elinstallationsarbete i angiven omfattning.

UPPGIFTSFÖRDELNING

Enligt arbetsmiljöverkets föreskrifter ska uppgiftsfördelningen dokumenteras skriftligt om det finns minst tio arbetstagare i verksamheten.

Av Bilaga 2 – Organisationsschema i Karlstads Kommuns egenkontrollprogram för elinstallationsarbete, framgår vilka personer som ansvarar för att dessa riktlinjer efterlevs.

Innehavarens arbetsuppgifter

Av ellagstiftningen framgår att innehavaren har ett flertal skyldigheter, här kallat arbetsuppgifter. Enligt Svensk Standard ska det för varje elektrisk anläggning finnas en elanläggningsansvarig. I Karlstads Kommun är det förvaltningsdirektören för Teknik- och Fastighetsförvaltningen som är elanläggningsansvarig och ska se till att innehavarens arbetsuppgifter blir utförda och att de skyldigheter som lagstiftaren ställt på innehavaren därmed fullgörs.

Elanläggningsansvarig ska se till att vi följer de bestämmelser som åligger innehavare av elektriska anläggningar och anordningar samt svara för anläggningens drift.

Elanläggningsansvarig svarar för att de elektriska anläggningar och anslutna anordningar som Karlstads Kommun innehar kontrolleras i enlighet med myndigheters bestämmelser.

Elanläggningsansvarig svarar för att reglerna om tillträde till driftrum efterlevs.

Karlstad kommun är innehavare av de elektriska anläggningar och anordningar som finns och används inom verksamheten, såvida inte annat avtalats.

Förvaltningsdirektören för Karlstads Kommuns Teknik- och fastighetsförvaltning är elanläggningsansvarig och beslutar om regler, rutiner samt arbetsorganisation enligt svensk standard och har i denna egenskap beslutat om dessa riktlinjer.

Respektive person med arbetsuppgifter för att uppfylla elanläggningsansvaret (AEA) framgår av Bilaga 2 – Organisationsschema i Karlstads Kommuns egenkontrollprogram för elinstallationsarbete. De personer som ansvarar för att dessa riktlinjer efterlevs ska tillse att dessa riktlinjer vad gäller innehavarens skyldigheter är kända, spridda och efterlevda hos all berörd personal så att betryggande säkerhet mot person eller sakskada uppnås och i deras arbetsuppgifter ingår bl.a. följande:

- Se till att fortlöpande och periodisk kontroll och underhåll av alla anläggningar eller anordningar utförs.
- Se till att arbete som utförs på eller i anslutning till anläggningar eller anordningar sker på ett sådant sätt och utförs av, eller under ledning av, personer med sådana kunskaper och färdigheter att betryggande säkerhet uppnås.
- Se till att endast fackkunniga och instruerade personer får tillträde till driftrum som innehas av Karlstads Kommun.
- Se till att det finns erforderlig varselmärkning utförd i anläggningar som innehas av Karlstads Kommun.
- Se till att särskild kontroll med fastställda tidsintervall utförs och att detta dokumenteras samt att denna dokumentation finns tillgänglig för Elsäkerhetsverket.
- Se till att upptäcka fel och brister vid kontroller åtgärdas.
- Se till att den som arbetar med en anläggning får nödvändig information om anläggningen.
- Se till att system- eller skyddsjordtag blir kontrollmätta och att resultatet dokumenteras.

Det är väsentligt att tillträdesregler samt krav på kunskaper och färdigheter även gäller vid entreprenörsarbete.

Arbetsgivarens arbetsuppgifter

För arbete där det finns elektrisk fara har Elsäkerhetsverket föreskrifter om elsäkerhet vid arbete som kompletterar den övriga arbetsmiljölagstiftningen. I såväl Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elsäkerhet vid arbete som av Svensk Standard framgår att säkerhetsåtgärder ska vidtas, så att betryggande säkerhet uppnås för den som deltar i arbetet. Arbetsgivaren har personalsäkerhetsansvaret.

I Karlstads Kommun ingår i respektive personalansvarig chefs arbetsuppgifter att uppfylla personalsäkerhetsansvaret och därmed vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Detta innefattar även att se till att ellagstiftningens bestämmelser vad gäller elsäkerhet vid arbete efterlevs. I respektive enhetschefs arbetsuppgifter ingår bl.a. följande:

- Vidtagna säkerhetsåtgärder ska vara grundade på en riskbedömning. Därvid förutsätts att säkerhetsåtgärder ska följa svensk standard.
- Se till att personal som deltar i ett arbete där det finns elektrisk fara har nödvändiga kunskaper och utbildning för arbetsuppgiften. Därvid förutsätts att all berörd personal har instruerats om innebörden av svensk standard för skötsel av elanläggningar.
- Se till så att personal har kunskap om innebörden och konsekvenserna av elfaran.
- Se till att personal har utbildning om de säkerhetsåtgärder som är motiverade i förhållande till arbetsuppgifterna.
- Se till att det finns en elsäkerhetsplanering. I denna planering ingår att utse vem eller vilka som ska se till att säkerhetsåtgärder vidtas (eldriftledare och elsäkerhetsledare).

Respektive chef som har elektrisk anläggning inom sitt verksamhetsområde ska se till att det för varje arbete finns en eldriftledare. Antingen kan respektive chef själv vara eldriftledare eller så kan denne utse någon som för en del av anläggningen, för arbetet, är eldriftledare.

Vid elarbeten inom Karlstads Kommun fullgör elsäkerhetsledaren även funktionen som eldriftledare om inget annat har avtalats. Respektive chef meddelar skriftligt när annan person är eldriftledare.

Vid arbete inom Karlstads Kommun där det finns elektrisk fara ska respektive chef tillse att bestämmelserna och anvisningarna om elsäkerhet vid arbete efterlevs samt är kända och spridda i organisationen och därmed fullgöra de skyldigheter som lagstiftaren ställt på arbetsgivaren. Därvid ska det i elsäkerhetsplaneringen ingå att utse en elsäkerhetsledare som har till uppgift att vidta säkerhetsåtgärder. Elsäkerhetsledare är normalt den person som utför arbetet. Deltar flera personer i arbetet ska en person alltid utses som elsäkerhetsledare, se Bilaga 2 – Rutin för elsäkerhetsledare. Om det på arbetsplatsen förekommer flera elsäkerhetsledare, till exempel om det förekommer personal från externa arbetsgivare, ska det utses en elsamordningsledare.

Vid entreprenörsarbete svarar entreprenören för arbetsledning och därmed arbetsgivarens ansvar för elsäkerheten.

Elinstallatörens arbetsuppgifter

Med elinstallatör avses en person som av Elsäkerhetsverket meddelats auktorisation att utföra elinstallationsarbete i angiven omfattning.

I Karlstads Kommun finns en elinstallatör för regelefterlevnad utsetts att svara för egenkontrollprogrammet med avseende på uppdateringar, hålla informationsmöten, tillgängliggöra och informera berörd personal.

Elinstallationsarbeten

Personal inom Karlstads Kommun får endast delta i eller självständigt utföra elinstallationsarbete efter medgivande av respektive chef med personalansvar samt måste finnas med i Karlstads Kommuns egenkontrollprogram.

Detta gäller oberoende av om arbetet kräver formell auktorisation eller inte och även om personen i fråga har egen auktorisation.

När personal anställd i Karlstads Kommun utför elinstallationsarbete tillsammans med någon extern entreprenör gäller följande:

- Personal anställd i Karlstads Kommun utför elinstallationsarbete efter Karlstads Kommuns egenkontrollprogram för elinstallationsarbete.
- Extern entreprenör utför elinstallationsarbete enligt egenkontrollprogram inom den egna organisationen.

Allt utfört installationsarbete på anläggningar som innehas av Karlstads Kommun ska kontrolleras i betryggande omfattning innan farlig spänning påföres. Inom Karlstad kommun ska kontroller utföras enligt "Egenkontrollprogram för elinstallationsarbete i Karlstads Kommun".

Vid upphandling av entreprenör som ska utföra elinstallationsarbete ska det säkerställas att entreprenörens personal har nödvändig kompetens och att de finns med i företagets egenkontrollprogram. Entreprenören ska namnge Elinstallatör för regelefterlevnad. Entreprenör ska kontrollera eget utfört arbete i enlighet med sin organisations egenkontrollprogram och intyga att kontroll är utförd.

Begränsade elarbeten

Personer anställda i Karlstad Kommun som ska utföra begränsade elarbeten ska efter medgivande av respektive chef som har arbetsuppgiften att uppfylla personalsäkerhetsansvaret ha en delegering. Respektive chef ska ha en personalförteckning över berörda personer som har delegering för att utföra begränsade elarbeten.

Användarens arbetsuppgifter

För användare av elektrisk materiel inom Karlstads Kommun gäller följande:

- Den som använder elektrisk materiel ska förvissa sig om att den är säker för användning.
- Den som äger eller annars svarar för användningen av elektrisk materiel ska svara för att den används på ett sätt som inte riskerar säkerheten och att den underhålls på ett nöjaktigt sätt.
- Den som för användning installerar elektrisk materiel ska svara för att materielen uppfyller gällande säkerhetskrav.

ELSÄKERHET VID ARBETE

Elsäkerhetsledare

För varje arbete där det finns en elektrisk fara ska det finnas en elsäkerhetsledare som har till uppgift att säkerställa att säkerhetsåtgärder enligt SS-EN 50110-1 blir vidtagna.

Rutiner för att utse elsäkerhetsledare i kommunen framgår av Bilaga 2 - Rutin för elsäkerhetsledare.

Vid elarbeten ska elsäkerhetsledaren alltid utföra en riskbedömning. Vid enklare elarbeten (t.ex. arbeten som utförs inom en dag, mindre arbeten som utförs på enstaka grupper och ensamarbete) behöver inte riskbedömningen dokumenteras. Detta avgörs av elsäkerhetsledaren. Alla övriga arbeten ska dokumenteras (t.ex. med minnesanteckningar och foton).

Eldriftledare

Eldriftledare är den person som under arbetet ansvarar för del av den elektriska anläggningens säkra skötsel. Eldriftledaren svarar även för att nödvändiga kopplingar för arbete blir utförda. För arbete i lågspänningsanläggningar som innehas av Karlstads Kommun fullgör elsäkerhetsledaren även funktionen som eldriftledare om inget annat har avtalats. Respektive chef meddelar skriftligt när annan person är eldriftledare.

Respektive chef ska i samråd med elsäkerhetssamordnaren se till att det finns en särskilt utsedd eldriftledare för varje arbete på högspänningsanläggning.

Auktorisation vid elinstallationsarbete som utförs med egen personal

Personal inom Karlstads Kommun får endast delta i eller självständigt utföra elinstallationsarbete efter medgivande av respektive chef som har arbetsuppgiften att uppfylla personalsäkerhetsansvaret samt måste finnas med i Karlstads Kommuns egenkontrollprogram.

Detta gäller oberoende av om arbetet kräver formell auktorisation eller inte och även om personen i fråga har egen auktorisation.

Kontroll före idrifttagning

Installationsarbete som innebär utförande, ändring eller reparation av elektrisk anläggning eller anordning ska kontrolleras. Enskild medarbetare ska se till att det egna arbetet har kontrollerats före, under och efter idrifttagning av anläggningen eller anordningen. Kontroll ska utföras i enlighet med ”Egenkontrollprogram för elinstallationsarbete i Karlstads Kommun”.

Övrigt

Den som använder elektrisk materiel, verktyg, utrustningar och instrument ska förvissa sig om att de är säkra för användning.

KONTROLL AV ELANLÄGGNINGAR

Fortlöpande kontroll

Enligt starkströmsförordningen ska innehavaren fortlöpande kontrollera att anläggningen och till den anslutna anordningar ger en betryggande säkerhet.

För att den fortlöpande kontrollen ska fungera på bästa sätt är det viktigt att alla medarbetare i Karlstads Kommun är delaktiga och rapporterar in upptäckta fel och brister i kommunens anläggningar till närmaste chef eller till det system som används för detta, såvida inte felet kunnat avhjälpas inom de befogenheter och resurser man har i sitt arbete. Det är också viktigt att samtliga får information om hur detta ska rapporteras in.

Särskild kontroll

Enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter ska vissa anläggningar genomgå en mer noggrann kontroll med ett förutbestämt tidsintervall, benämnd särskild kontroll.

Inom vissa av Karlstads Kommuns anläggningar utförs denna kontroll för revisionspliktiga anläggningar av Elektriska Nämnden (EN) anvisade besiktningsingenjörer och med det tidsintervall som EN fastställt för denna anläggningstyp.

För övriga anläggningar inom samma kategori som ej är revisionspliktiga utförs också särskild kontroll av inom området fackkunnig personal (särskilt instruerad personal). Särskild kontroll innebär en noggrann kontroll med på förhand bestämda och fastställda tidsintervall utförs enligt framtagna rutiner för respektive produktionsområde.

För resterande anläggningar utförs periodisk kontroll. Kontrollen utförs av inom området fackkunnig personal (särskilt instruerad personal). Periodisk kontroll innebär en noggrann kontroll med på förhand bestämda och fastställda tidsintervall utförs enligt framtagna rutiner för respektive produktionsområde.

OLYCKOR OCH TILLBUD

Rapportering till myndigheter

Enligt Arbetsmiljöförordningen ska arbetsgivaren (ansvarig enhetschef) utan dröjsmål underrätta Arbetsmiljöverket om olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbete föranlett dödsfall eller svårare personskada eller samtidigt drabbat flera arbetstagare. Detsamma gäller vid tillbud som har inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa.

Rapportering till arbetsledning

För att kunna förebygga olyckor är det väsentligt att varje medarbetare rapporterar, av elektricitet orsakade tillbud och olyckor till eldriftledaren. Eldriftledaren ska i sin tur meddela berörd chef som har arbetsuppgiften att uppfylla personalsäkerhetsansvaret. Även tillbud som inte är allvarliga kan utgöra en grund i det förebyggande arbetet.

DRIFTRUM

Tillträde till driftrum är reglerat i ellagstiftningen. Ansvar för tillträde till driftrum ligger på innehavaren/ägaren av en anläggning.

Endast fackkunnig eller instruerad person ska få tillträde till driftrum som innehas av Karlstads Kommun. Person som ska få tillträde till driftrum ska ha utbildning i SS-EN 50110-1 i tillämpliga delar och gått kursen ”Tillträde till driftrum” eller motsvarande kurs.

För att personal anställd i Karlstads Kommun ska ha tillträde till driftrum måste de erhållit tillstånd utfärdat av elanläggningsansvarig, elsäkerhetssamordnaren, resp. chef med arbetsuppgiften att uppfylla personalsäkerhetsansvar eller av dessa delegerad person. se bilaga 7 - Tillträde till driftrum.

För att extern personal ska ha tillträde till driftrum måste de intyga att de uppfyller ställda krav, se bilaga 7 - Tillträde till driftrum.

Nycklar och inpasseringskort ska tilldelas berörda personer mot särskilt tillstånd.

BILAGOR

Se Bilaga 1 – Bilageförteckning

UTGÅVENOTERINGAR

UTGÅVA	DATUM	ÄNDRING	SIGN
1.0	2015-10-26	Beslut om riktlinjer för ansvar och skyldigheter avseende elsäkerheten i Karlstads Kommun.	HSWM00
2.0	2016-12-02	Beslut om riktlinjer för ansvar och skyldigheter avseende elsäkerheten i Karlstads Kommun.	PSBN00
3.0	2017-06-30	Beslut om riktlinjer för ansvar och skyldigheter avseende elsäkerheten i Karlstads Kommun.	PSBN00
4.0	2018-03-06	Anpassning till upprättat egenkontrollprogram för elinstallationsarbete.	PSBN00
5.0	2019-06-14	Anpassning till upprättat egenkontrollprogram för elinstallationsarbete.	PSBN00

KARLSTADS KOMMUN

Karlstads kommun, 651 84 Karlstad.
Tel: 054-540 00 00 E-post: karlstadskommun@karlstad.se Webbplats: karlstad.se